

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМИ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ЯК ОСНОВОПОЛОЖНОЇ ЗАСАДИ**Мельник Я.Я.,
к.ю.н., докторант***Інститут законодавства Верховної Ради України***Мельник Ю.О.,
магістр права, юрист 2 класу, прокурор
прокуратура Волочиського району Хмельницької області**

У статті розглядаються проблеми доктринальної конструкції методологічної основи судової форми захисту цивільного права. Аналізуються проблеми в контексті віднесення її до основоположного принципу цивільного права по захисту цивільних прав та інтересів, а також взаємозв'язок цієї засади (форми) з іншими формами захисту цивільного права.

Ключові слова: методологія цивільного права, захист цивільного права, форми захисту цивільного права, принципи цивільного права.

Мельник Я.Я., Мельник Ю.О. / МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ФОРМЫ СУДЕБНОЙ ЗАЩИТЫ ГРАЖДАНСКОГО ПРАВА КАК ФУНДАМЕНТАЛЬНОЙ ОСНОВЫ / Институт законодательства Верховной Рады Украины / Прокуратура Волочического района Хмельницкой области, Украина

В статье рассматриваются проблемы доктринальной конструкции методологической основы судебной формы защиты гражданского права. Анализируются проблемы в отношении формирования ее как основополагающего принципа гражданского права по защите гражданских прав и интересов, а также взаимосвязь этого принципа (формы) с другими формами защиты гражданского права.

Ключевые слова: методология гражданского права, защита гражданского права, формы защиты гражданского права, принципы гражданского права.

Melnyk Ya.Ya., Melnyk Y.O. / METHODOLOGICAL PROBLEMS OF JUDICIAL FORM OF PROTECTION AS THE MAIN PRINCIPLE OF CIVIL LAW / Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine, Prosecutor's Office of Volochysk, Ukraine

The article is devoted to the problems of the doctrinal construction of the methodological base of the civil law form of protection. These problems have been analyzed in the context of studying the civil law judicial form of protection as the main civil law principle in the sphere of protection of civil rights and interests. On this base the author analyses connection between this principle (form) and other forms of protection in civil law. The conditions, which point out the necessity of exception the word "judicial" from the main principles of civil legislation, have been adduced. The reason of such exception is the fact that the general conceptual norm shouldn't include a priority of prepotency one or another form of protection because of dispositive frameworks of civil law. On this base the author concluded that judicial protection as a civil law principle should found out the general formulization of "protection". It will guaranty legislative opportunity of protection of rights by any form instead forward emphasizing of legislator's attention on it. It also will play in favour for methodological construction's absolutization in the doctrine of civil law. Thus it is proved that there is an absolute right to protection, not a right to judicial protection. Consequences of the dichotomy of right of protection in both procedure and substantive law made conditional on its capture in legislation. The civil cases those aren't usual for judgments and judicial control and categories of which contain the dispute about a fact instead a right have been provided. Such cases can be passed on (or established such fact) another form of protection of civil rights and interests but according to the Ukrainian legislation there is only judicial way for its protection. The outcomes of such legislative approach are the complicity of civil proceedings and waiting down court system. On the basis of this scientific research the author made a conclusion about the necessity of adjusting this principle norm of the civil legislation to the modern development of civil law.

Key words: methodology of civil law, protection of civil rights, civil rights protection forms, civil law principles.

Актуальність теми дослідження. Інститут захисту цивільних прав покликаний забезпечити належне врегулювання цивільних правовідносин, чим гарантує реалізацію прав та виконання обов'язків. Проте коли його правова природа ґрунтується на диспозитивних засадах цивільного права, методологія обрання тих чи інших форм захисту часто позначається на швидкості, якості та оперативності захисту цивільного права. Як уявляється, це зумовлюється тим, що хоча в цивільному законодавстві вказується на пріоритет судової форми захисту, проте дихотомія поміж іншими формами та відсутність критеріїв для розмежування таких форм сприяє зловживанню правом на судовий захист учасників цивільних правовідносин, що й призводить до переобтяження судової гілки влади у розгляді цивільних справ. Це вказує на те, що функціональне завдання методологічний апарат регулювання цивільних правовідносин, по суті, належним чином не забезпечує, а його мета, що спрямована на стабілізацію балансу між публічним та приватним началами регулювання цивільних правовідносин, не досягається, що є неприпустимим та потребує детального дослідження.

Звичайно, чимало вчених, практиків як сьогодні, так і в минулому переймалися інститутом права на захист у тому чи іншому аспекті. До прикладу, доволі яскраві дослідження були проведені В. П. Базовим в аспекті захисту

права власності під час збройних конфліктів [2]; В. І. Бобриком, В. К. Галяничем та А. І. Дрішлюком та іншими – в контексті захисту житлових прав [4]; І. В. Венедіктовою – в рамках захисту цивільного інтересу [3]; Я. В. П'яноюю, І. С. Каззафаровою, В. П. Паліоком – щодо судового захисту майнових прав та відшкодування шкоди [10; 11], Т. І. Пащук – щодо права на ефективний державний захист [6], Ю. Д. Притикою – щодо захисту в третейському судочинстві [8]; А. Г. Яремою та В. І. Гуменюком – щодо судового захисту права власності [15], В. Плюховичем – у відносинах з органами державної влади [7] тощо.

Але сучасні виклики потребують не тільки класичних наукових доробок у забезпеченні захисту цивільних прав та інтересів. Натомість вкрай необхідне проведення ґрунтовного аналізу та вирішення питання саме щодо врегулювання дисфункції методологічної конструкції права на судовий захист як основоположної засади, в аспекті співвідношення з іншими формами захисту цивільного права, та як засадничої функції. Адже відомою є обставина, яка вказує на те, що матеріальне та процесуальне право можуть лише у комплексі забезпечити вирішення проблеми, яка в даному випадку представляється спільно-галузєвою.

Мета статті. У рамках окресленої проблематики постає необхідність дослідження питання законодавчої пріоритетності форм судового захисту цивільного права як

основоположної засади з метою врегулювання правовідносин, що виникають та гарантовані у сфері права на захист.

Результати дослідження. Право на судовий захист цивільного права та інтересу закріплено в п. 5 ч. 1 ст. 3 ЦК України, що дає змогу вказати на мету належного правового регулювання цивільних правовідносин. Маючи основоположний характер, законодавець звів його й у ранг принципу цивільного права, абсолютність якого, по суті, відображає керівну ідею, що наділена засадничою функцією. Проте, піддаючи аналізу законодавчий підхід до визначення інших основоположних засад цивільного законодавства, а також наявність, окрім судової форми захисту, інших (адміністративної, нотаріальної, громадської, самозахисту тощо), можна вказати на неординарний підхід у захисту цивільного права.

Натомість сам принцип судового захисту, як основоположна засада цивільного законодавства, органічно пов'язаний із природою здійснення суб'єктивного цивільного права на випадок його порушення і зводиться до можливості примусового захисту та його відновлення через судовий порядок (ч. 1 ст. 16 ЦК України). Безумовно, судова форма захисту є процесуальною категорією щодо відновлення порушеного права і представляється як найперспективніша в силу чіткої процедури вирішення спору. Також право на судовий захист виражається не тільки у формі як процедури відновлення права, але й являє собою принцип, основну ідею, керівну засаду тощо, що вказує на тісний та нерозривний природний зв'язок «принципу» та «форми», які зорієнтовані на захист цивільного права та інтересу.

Але в рамках закріплення права на судовий захист як принципу простежується певна проблемність, що позначається чималим дискусійним контекстом. Насамперед, на «тілі», як основоположної засади, де роль інших форм захисту цивільного права та інтересу відсувається на другорядне місце, хоча такі мають і «форму» та «принципи». До прикладу, нотаріальна форма захисту прав як форма може ґрунтуватись на основоположному принципі свободи договору, де кожен з учасників цивільних правовідносин може вирішити конфлікт договірним шляхом, уклавши відповідну угоду. Утім свобода договору не представляється як засаднича в рамках саме захисту цивільного права та інтересу. Законодавець акцентує увагу саме на захисті судовому, тісно поєднуючи його як із формою, так і з принципом. Виходить, що принцип свободи договору не передбачає захисту цивільного права та інтересу.

Більше того, захист права завжди є абсолютним у правовій державі. Його абсолютність за своєю правовою природою криється в диспозитивних началах цивільного права як приватного права та пов'язана завжди саме з реальною можливістю обрати (скористатися) будь-якою формою захисту. А держава повинна, очевидно, надати, перш за все, дієві гарантії механізму захисту, що можуть бути реалізовані на власний розсуд учасником цивільних правовідносин – громадського, адміністративного, нотаріального, тощо. Але за умови переваги судової форми захисту методологічна конструкція права на захист не може забезпечити виконання своїх функцій. Адже в деяких випадках врегулювання цивільних правовідносин саме інші форми захисту повинні та спроможні задіюватись на результат по відновленню порушеного, невизнаного чи то оспореного цивільного права та інтересу.

В іншому разі, у випадку визнання пріоритету (домінування) однієї форми, однієї принципальної засади над іншою, можливо поставити під сумнів належність способу захисту у тій чи іншій формі, що не поєднується із засадничим принципом. Як видається, це суперечить, насамперед, змісту ст. 17 Конституції України, в якій проголошується два важливих постулати, а саме: те, що (а) «Правовий порядок в Україні гарантується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством...»

та те, що (б) «Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лиш на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією України та законами України (курсив власний – Ю.М., Я.М.)».

За таких обставин предметно слід вказати на те, що акцентування уваги законодавцем в цивілістичній доктрині на формі судового захисту, видається, на нашу думку, доволі передчасним як у методологічному аспекті непропорційності закріплення права на захист, чим, по суті, нівелюються диспозитивні засади приватного (цивільного) права, так і через порушення логіко-правового зв'язку у визначенні пріоритетності форм захисту.

Звичайно, такі обставини відбиваються не найкращим чином і на практиці реалізації права на судовий захист, оскільки, як уявляється, можуть призводити до виникнення проблем, що пов'язані з переобтяженням суду розглядом звернень про захист. Це й призводить до нівелювання інших конституційних гарантій права на захист учасників цивільних правовідносин (ст. 55 Конституції України) та викликає процесуальну дихотомію – в недотриманні «... своєчасного розгляду і вирішення цивільних справ...» (ст. 1 ЦПК України), адже призводить до інституту процесуальних ускладнень цивільного процесу [13, с. 168; 14].

Звісно, за таких обставин можна вказати і на прояв дихотомії імперативного та диспозитивного методів правового регулювання цивільних правовідносин. До прикладу, на таку особливість у свій час справедливо звертав увагу теоретик права С. С. Алексєєв, який, досліджуючи питання предмету та методу правового регулювання цивільного права, застерігає від того, що обмеження «методу рівноправ'я» та «методу влади-підпорядкування» у своїй взаємодії через виділення їх суто автономності в правовому регулюванні є неприпустимим. Тому вчений наголошує, що метод правового регулювання не може бути зведений до якої-небудь ізольовано розглядуваної тієї чи іншої сфери права. Адже «метод автономії» та «метод гетерономії» можливо виділити в якості способів правового впливу на суспільні відносини лише в контексті абстрактних конструкцій [1, с. 247]. Таким чином, представляється, що саме віднесення законодавцем права на судовий захист до основоположних засад цивільного законодавства є тією абстрактною цивільно-правовою конструкцією, яка надає можливість в методологічному сенсі споглядатися доволі автономно. Проте така автономність, очевидно, втрачатиметься у зв'язку зі зміною акцентів по «формі» та «принципах», в яких слід сфокусувати увагу на «захисті» права як абсолютному праві, як принципі.

Також варто додати, що у цивілістичній науці на сьогодні усталилося твердження про те, що «метод правового регулювання – система специфічних способів, засобів, прийомів, через які право як регулятор суспільних відносин впливає на його учасників і примушує їх учиняти юридично значимі дії таким чином, що вони вписуються в диспозицію норм права, є зрозумілими і стикуються з іншими правовими інститутами» [12, с. 21]. Таким чином, відображаючи систему специфічних засобів та вплив через такі на право, метод правового регулювання у такий спосіб примушує («спонукає», «визначає») учасників правовідносин учиняти юридично значимі дії, які очевидно наповнюють відповідну форму захисту (зокрема, судову) певними правовими засобами та інструментами для належного правового регулювання. Звідси випливає, що на судову форму, як відповідну процедурну (процесуальну) систему, покладається цивільно-процесуальне навантаження щодо забезпечення реалізації в методологічному сенсі правового регулювання матеріального права по захисту прав та інтересів учасників цивільних правовідносин.

Це й повністю пояснює ту обставину, що цивільне право, як матеріальне приватне право, методологічно закріплює відповідний механізм врегулювання цивільних правовідносин у рамках майнових та особистих немайнових відносин,

що засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленню та майновій самостійності (ч. 1 ст. 1 ЦК України).

Таким чином, можна погодитися з тим, що інститут права на судовий захист хоч є гарантованою державою формою, незалежною, процесуально-пріоритетною перед іншими формами захисту, але містить одночасно імператив «примусування» з огляду на засадниче закріплення (тобто відображення права на захист як принципу, керівної ідеї тощо).

За таких умов предметно слід вказати й на те, що в рамках з'ясування правової природи правового регулювання права та здійснення права на захист цивільно-правовий інститут захисту судом цивільного права можливо розглядати у трьох площинах – як форму захисту, як принцип і як гарантію. А отже, такі обставини є тісно пов'язаними й окремо розглядатись не можуть. Це стосується й інших форм захисту, які також співвідносяться з абсолютом «принципу захисту» та із формами захисту, а отже, і з гарантією захисту.

Зведення до спільних функцій на засадничих умовах абсолютного принципу «права на захист» видається вказати на проявлення спільної мети форм захисту у поєднанні із засадою права на захист, яка зводиться до належної реалізації цивільних прав та обов'язків. Відтак, методологія правового регулювання права на захист по своїй суті та правовій природі закладається з основною метою – врегулювання відносин, що виникли між їх учасниками на засадах «юридичної рівності, вільного волевиявлення їх учасників» (ч. 1 ст. 1 ЦК України).

Це означає, що «спонукання» звернення до суду не є «абсолютом», власне, не є абсолютно прийнятним, оскільки за таких умов конституційна засада, що включена в ЦК України, змінює своє орієнтування на приватне право, наповнюючись міжгалузевим спрямуванням, завдяки предмету та методу врегулювання цивільних правовідносин. Тому, будучи закріпленою в ЦК України, право на «судовий захист» як конституційна норма розділяє участь приватноправових відносин, чим характеризується цивілістичною метою (ст. 3 ЦК України), відсікаючи при цьому в межах цивільно-правового регулювання непридатність для цієї галузі правові інструменти (імперативи). За таких умов предмет та метод сконцентровані виключно в приватноправовій сфері, в якій захист засновується на диспозитивних садах та є фундаментальним.

Натомість варто звернути увагу на практичну сторону дихотомії методологічної конструкції пріоритету судового захисту цивільного права, як основоположної засади та форми. Так, імператив законодавця по деяких категоріях справ на нашу думку є неприйнятним для врегулювання приватних відносин у зв'язку з потребою вирішення питання про захист за допомогою судової форми. Адже, по-перше, роль суду як учасника процесу є на сьогодні процесуально не економічною, що спонукає до постійного звуження цивільної процесуальної форми завдяки оптимізації цивільного судочинства. Останній (оптимізації) на сьогодні присвячено доволі переконливі та ґрунтовні дослідження [9]. По-друге, незважаючи на наявність процесуальної політики у сфері цивільного судочинства, як на внутрішньодержавному рівні, так і на підставі міжнародного досвіду назріли ті проблеми в судовій формі захисту, що безпосередньо пов'язані з нагальною потребою скорочення процесуальних строків розгляду цивільної справи, захисту прав; відправлення правосуддя завдяки відеоконференції; надання переваги медіаційним процедурам; вирішення справи в попередньому судовому засіданні; вине-

сення заочних рішень тощо. А в матеріальному праві, тоді як цивільна процесуальна форма обмежується, наявна тенденція до дії низки тих норм, які впроваджують умови по захисту цивільного права та інтересу саме завдяки судовій формі. До прикладу, це стосується такої категорії справ, як: от: визнання громадянина безвісно відсутнім (ч. 3 ст. 43 ЦК України); оголошення померлим (ч. 4 ст. 46 ЦК України); встановлення опіки та піклуванням (ст. 60 ЦК України); ліквідації юридичної особи (п. 2 ч. 1 ст. 110 ЦК України).

За таких обставин учаснику цивільних правовідносин можна врегулювати відносини лише завдяки судовій формі захисту. Інші форми, очевидно, є неприйнятними в силу імперативу законодавця, і це незважаючи на те, що суть спору про порушене право чи то «спір про наявність юридичного факту» у таких справах є доволі відносною задля того, аби задіювати цивільне судочинство, покладаючись на його розсуд та контроль.

Неможливо не вказати і на іншу методологічну дисфункцію, яка проявляється в наслідках втрати взаємозв'язку між нормами-принципами та регулятивними нормами, адже перші повинні доповнювати другі, поширюючи принципи на той чи інший інститут. Зокрема, методологічна неточність характеризується такими наслідками, як: (а) втрачається методологічний зв'язок з основними інститутами, починаючи із засадничих норм і до норм, що врегулюють інститути майнових та особистих немайнових відносин; (б) втрачається зв'язок з «оборотоздатністю» речей (можливості переходу від однієї особи до іншої в рамках не «судового» (примусового порядку), а в рамках «...юридичної рівності, вільного волевиявлення та майнової самостійності їх учасників...»); (в) втрачається і певний зв'язок з іншим цивільно-правовим, однак фундаментальним правовим інститутом в регулюванні цивільних відносин – правочинів, а саме із «правовою підставою (causa)», «метою», та іншими її елементами. Тобто це призводить до втрати зв'язку з тими інститутами, що безпосередньо формують та наповнюють цивільну правову форму, а не процесуальну форму, до речі, у непридатний диспозитивним засадам спосіб, тобто процесуальний, а точніше, не приватноправовий спосіб.

Висновки. За таких обставин можна дійти висновку про те, що мета цивільного законодавства, яка визначена в ст. 3 ЦК України, – насамперед, врегулювати цивільні відносини на певних, основоположних засадах, у тому числі завдяки формам захисту. Натомість форма судового захисту не є метою приватноправових відносин. Отже, означення в п. 5 ч. 1 цієї статті «судовий» є зайвим та потребує виключення. За таких обставин було б доцільно визначити право на захист з загальною цивільно-правовою аспектом, як приклад вказати: «Стаття 3. ... 1. Загальними засадами цивільного законодавства є: ...5) захист цивільного права та інтересу». Така норма, на нашу думку, повністю відповідала б меті врегулювання цивільних правовідносин приватного права (цивільного права) на засадах «вільного волевиявлення», що закріплено в ч. 1 ст. 1 ЦК України та Главі 3 Розділу 1 Загальних положень Книги першої ЦК України, в якій визначено тандем захисту цивільних прав та інтересів – нотаріального, самозахисту, судового захисту, адміністративного захисту тощо.

Інші форми захисту, які закріплені законодавцем у ЦК України (як матеріальне та об'єктивне право), не існують автономно і по своїй правовій природі також ув'язуються з абсолютним «правом на захист», чим фактично включаються до інших принципів, взаємодіють із ними, спираються на них тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев С.С. Собрание починений : в 10 т. / С.С. Алексеев. – Том 1: Гражданское право: Сочинения 1958 – 1970 годов. – М.: Статут, 2010. – 495с.
2. Базов В.П. Питання правового захисту права власності під час збройних конфліктів / В.П. Базов // Еволюція цивільного законодавства: проблеми теорії і практики : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (29-30 квітня 2004р., м.Харків). – К.: Академія правових наук України, НДІ приватного права і підприємництва, НДІ інтелектуальної власності, Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого, 2004. – С. 646–650.

3. Відшкодування моральної шкоди: коментар, законодавство, судова практика / за заг. ред. М.К. Галянтича. – К.: Юрінком Інтер, 2013 – 288 с.
4. Галянтич М. Здійснення та судовий захист суб'єктивних житлових прав : монографія / Галянтич М., Дрішлюк А., Лічман Л. ; Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПРН України. – Київ – Тернопіль: Підручники і посібники, – 2009. – 496 с.
5. Палиюк В.П. Теория и практика возмещения морального (неимущественного) вреда в Украине (на примере защиты прав потребителей) / В.П. Палиюк // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р.А. Стефанчука. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – С. 499–520.
6. Пашук Т.І. Право людини на ефективний державний захист її прав та свобод / Т.І. Пашук // Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України / редкол.: П.М. Рабінович (голов. ред.) та ін. – Серія І. Дослідження та реферати. Випуск 15. – Львів: Край, 2007. – 220 с.
7. Поліухович В. Адміністративно-правовий захист особи у відносинах з органами державної влади / В. Поліухович // Право України. – 2003. – № 5. – С. 41–46.
8. Притика Ю.Д. Законодавчі перспективи регламентації процесу захисту прав учасників цивільних правовідносин у третейському суді / Ю.Д. Притика // Еволюція цивільного законодавства: проблеми теорії і практики : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (29-30 квітня 2004р., м. Харків). – К.: Академія правових наук України, НДІ приватного права і підприємництва, НДІ інтелектуальної власності, Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого, 2004. – С.618–625.
9. Проблеми оптимізації цивільного процесу в Україні : монографія / [Берестова І.Е., Бичкова С.С., Бобрик В.І. та ін.] ; за ред. академіка НАПРН України О.Д. Крупчана. – К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПРН України, 2011. – 180с.
10. П'янова Я. В. Судовий захист майнових цивільних прав : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Яна Валеріївна П'янова. – Харків : Б.в., 2009. – 20 с.
11. Канзафарова И.С. Общие условия гражданско-правовой ответственности за вред, причиненный нарушением личных неимущественных прав / И.С. Канзафарова // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р.А. Стефанчука. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – С. 486–498.
12. Цивільне право України : підручник: Загальна частина / за ред. проф. Бошинського Ю.Л. та проф. Шишки Р.Б. (кер. авт. кол.). – К.: Видавництво Літера-К, 2014. – 760с.
13. Цивільний процес : навч. посіб / [А.В. Андрушко, Ю.В. Білоусов, Р.О. Стефанчук, О.І. Угриновська та ін.] ; за ред. Ю.В. Білоусова. – К.: Прецедент, 2006. – 293 с.
14. Чернооченко С.І. Цивільний процес : навчальний посібник / С.І. Чернооченко. – 2-ге вид, перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 472с.
15. Ярема А.Г. Захист права власності / А.Г. Ярема, В.І. Гуменюк // Практика застосування окремих норм Цивільного кодексу України : практ. посібн. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – С. 40–107.

УДК 347.77

МОЖЛИВІСТЬ ВНЕСЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИНАХІД, КОРИСНУ МОДЕЛЬ, ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК ДО СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Турчин Л.Я.,
аспірант кафедри цивільного права та процесу
Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті розглянуто питання щодо можливості майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок бути внеском до статутного капіталу господарських товариств.

Ключові слова: статутний капітал господарського товариства, винахід, корисна модель промисловий зразок, майнові права інтелектуальної власності, виключні права.

Turchyn L.Y. / ВОЗМОЖНОСТЬ ВНЕСЕНИЯ ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ НА ИЗОБРЕТЕНИЕ, ПОЛЕЗНУЮ МОДЕЛЬ, ПРОМЫШЛЕННЫЙ ОБРАЗЕЦ В УСТАВНЫЙ КАПИТАЛ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОБЩЕСТВ / Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Украина

В статье рассмотрен вопрос о возможности имущественных прав интеллектуальной собственности на изобретение, полезную модель, промышленный образец быть вкладом в уставный капитал хозяйственных обществ.

Ключевые слова: уставный капитал хозяйственного общества, изобретение, полезная модель, промышленный образец, имущественные права интеллектуальной собственности, исключительные права.

Turchyn L.Y. / THE POSSIBILITY OF ENTERING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS FOR INVENTION, UTILITY MODEL, INDUSTRIAL DESIGN TO THE SHARE CAPITAL OF COMMERCIAL COMPANIES / Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Intellectual property market is actively developing nowadays. One type of non-monetary contributions to the share capital of commercial companies are intellectual property rights, including invention, utility model, industrial design. Research of this question is urgent because of contradictory views on introducing rights for invention, utility model, industrial design to the share capital of commercial companies.

The article deals with the possibility of entering intellectual property rights for invention, utility model, industrial design to the share capital of commercial companies.

Intellectual property rights for an invention, utility model, industrial design is regulated by the Civil Code of Ukraine, Law on the Protection of Rights to Inventions and Utility Models and Law on the Protection of Rights to Industrial Designs. According to the aforesaid laws invention (utility model) is the result of human intellectual activity in any field of technology. Industrial design is the result of human creativity in the field of artistic design.

Analyzing the norms of Ukrainian legislation on inventions, utility models and industrial designs, one can see that the legislator directly provides for the entering of a recent contribution to the share capital of commercial companies. The subject of the contribution will serve all or part of the property rights. About making the corresponding deposit must be noted in the memorandum. In addition to this it is necessary to conclude an agreement of transfer of exclusive property rights to appropriate objects.

Key words: share capital of commercial company, invention, utility model, industrial design, intellectual property rights, exclusive rights.